

Ország Lili, Dragomán György, Gergye Krisztián

„befalazva”

In memoriam Ország Lili

„befalazva”

In memoriam Ország Lili

Az előadásról

A Budapest Bábszínház Ország Lili Stúdiójában tekinthetjük meg a Gergye Krisztián Társulattal közös produkciót. A *befalazva* című előadás Ország Lili alakjának és néhány képének a középpontba állításával, azok egyedi értelmezésével idézi meg a szocialista elnyomás évtizedeit. Ország Lili mellett fontos szerep jut Vitéz László figurájának is: a magyar vásári bábjáték jellegzetes hőséneke nincs helye a diktatórikus berendezkedésű ország kulturális életében, így elszürkülve, bujkálva tengeti napjait a Bábszínház épületében. Az előadás a művészi kifejezés különféle eszközeivel élve járja körül az elnyomás, a bezártság és a zárkózottság élményét. A komor, súlyos témák feldolgozása közben helyet kapnak az előadásban humoros, ironikus jelenetek is, és mindez a szépség labirintusaként is azonosítható művészi világban, melyek Ország Lili képeiből, Dragomán György költői szépségű monológjaiból és a Gergye Krisztián Társulat táncjátékából állnak össze.

Hogyan kapcsolható az előadás az iskolai tananyaghoz?

A Budapest Bábszínház a 16 évesnél idősebb korosztály számára ajánlja az előadást. Bár a diákok színházlátogatásának nem feltétlenül kell egy konkrét tananyaghoz kapcsolódnia, a legtöbb előadás több tantárgy több témájához is kapcsolható, azok feldolgozását segítheti, színesítheti. Ez mondható el a *befalazva* című előadásról is. Ilyen témák lehetnek például a Kádár-rendszer irodalom- és művészetpolitikája irodalomból és történelemből, a különböző vándormotívumok összekapcsolása, egymásra hatása, a különböző művészeti ágak kifejezésmódjainak összehasonlítása a művészeti tantárgyakból és irodalomból, a stílusrétegek, stílusárnyalatok témája nyelvtanból.

FELADATOK AZ ELŐADÁSRA VALÓ FELKÉSZÜLÉSHEZ

Bemelegítő feladat

Kettesével találjatok ki és játsszatok el egy rövid jelenetet, amelyben elhangzik az alábbi két szólás közül az egyik! (Az első szólás állítmányát toldalékolhatjátok, ha szükséges.)

a falnak beszél

a falnak is füle van

Értelmezzétek a két szólás jelentését! Milyen ellentmondást fedeztetek fel?

A címről

A diákok négyes csoportokban dolgoznak, minden csoport körbeül egy asztalt. Egy-egy A3-as lapot kapnak a csoportok, melynek a közepére az előadás címe (*befalazva*) van írva. Mindenki felírja a címmel kapcsolatos gondolatait, asszociációit a papírnak a hozzá közel eső részére. Ha készen vannak, fordítanak egyet a lapon, elolvassák az így eléjük kerülő ötleteket, és kommentálják, kiegészítik azokat. És így tovább, amíg körbe nem ér a lap.

Segítő kérdések lehetnek: Miről szólhat az előadás? Tragédia vagy komédia? Kik lehetnek a szereplők?

Milyen érzések, gondolatok kaphatnak kiemelt szerepet a darabban?

Az ötleteiket rögzíthetik a diákok rajzok formájában is.

Három szöveg

Három nagyjából egyforma hosszúságú szöveg mondatait olvashatjátok az alábbiakban. A mondatok sajnos összekeveredtek. Vágjátok szét és válogassátok szét a három szöveg mondatait, majd tegyétek őket sorba úgy, hogy három értelmes szöveget kapjatok! Ha készen vagytok, adjatok címet a szövegeknek!

---

12 évesen döntött jövőjéről és választott pályát, ekkor kezdett tudatosan rajzolni tanulni.

A bábfigura ruhája és sapkája piros, emlékezetes „fegyvere” a palacsintasütő, amellyel a gonosz, ronda és még rondább ördögöket püföli. Még a Halálból is bohócot csinál: „Én vagyok a Halál” – „A legnagyobb számár!” – válaszolja csúfondárosan.

A berlini fal, amelyet a „szégyen falának” hívtak attól a naptól kezdve, ahogy felhúzták.

A fal bekerít, elrejt, elválasztja a zárt világot a nyílt világtól.

A fallal körülvett kert a titkok helye, amelyet a középkor a Szűzanyához társít. Ám ez a védelmező fal, amely olyan benyomást kelt, mintha mögötte szebb lenne az élet, arra is szolgál, hogy kivessen mindent, ami nem kívánatos.”

A festőművész, grafikus, bábtervező Ungváron született 1926-ban, eredeti neve Oesterreicher Livia volt.

A Heródes uralma alatt, a Kr. e. I. században építetett templomból maradt nyugati fal, az úgynevezett „Siratófal”, az ima hagyományos helye, ahol a hívő zsidók siratják Jahve templomának pusztulását és a választott nép szétszóratását.

A limes, amelyet a rómaiak építettek, hogy megvédjék a területüket a barbárok ellen, a művelt világ végét testesítette meg, amelyen túl már csak barbárok élnek.

A Magyar Képzőművészeti Főiskola elvégzése után került az Állami Bábszínházba, ahol díszletfestőként kezdett dolgozni.

A műhely egyszerre jelentett neki stabilitást, menedéket és szellemi inspirációt, hiszen itt olyan művészek között talált otthonra, akik vele együtt szembementek a korabeli szocialista realizmus elvárásaival.

A pszichológiában a biztonság, illetve a börtön és az elzártság jelképe.

A védelem és a határ, ugyanakkor a szétválasztás és a megosztás jelképe.

A Vitéz László-történetek a jó és a rossz szimbolikus küzdelmét sajátos humorral mutatják be.

Alakja nemzetközi, több ország meséjében előfordul, csak másképp hívják (például Oroszországban Petruska, Angliában Punch, Franciaországban Guignol, Olaszországban Pulcinella, Ausztriában és Németországban Kaspar).

Átjárhatatlan határt kényszerített egy város keleti és nyugati része közé, a hidegháborút szimbolizálta, és a vasfüggönyt, mely két részre vágott egy földrészt, egy országot és egy népet. Lebontása a szabadság és a demokrácia győzelmének, a kommunizmus bukásának jelképévé vált.

Az államszocializmus évtizedei alatt Vitéz László figurája nem fért bele a korabeli kultúrpolitika „megtúrt” kategóriájába.

Az auschwitzi halálvonatról az utolsó pillanatban menekült meg.

Azokat akkor egy ideje már Jakovits József lakásán rejtegették. A szemtelen, nagyszájú fajankó megint túljárt a hatalmasok eszén.

Egyik legendás víziójában, 1956. október 23-án előre látta a forradalom megtorlását.

Elpusztítani azonban nem sikerült a híres bábfigurát: Kemény Henrikék népligeti bódéjában hiába tartott házkutatást az Államvédelmi Hatóság, Vitéz Lászlót és az ördögöket nem találták meg.

Kemény Henrik Vitéz Lászlója „Szervusztok, pajtikák” szavakkal kezdi az előadást – az egyéni köszönés a nagyszámú előadás és televíziós közvetítés után generációk számára idézi fel Vitéz László alakját és a bábjátékos Kemény Henrik nevét.

Képeinek visszatérő motívumai az ősi, történelmi, zsidó múlt, tűnt korok, városok és kultúrák emlékei, töredékei, romjai, valamint azok a falak, amelyek a bezártságot, a magányt, a félelmet idézik.

Kína végtelenségének jelképe, a „Nagy Fal” minden védőfalak prototípusa.

Legfontosabb képei 1973 és 1978 között készültek, a 48 táblaképből álló sorozatának címe Labirintus.

Orvos nagybátyjának miszticizmusa, okkultizmusa erős nyomot hagyott benne, ebből következett titokzossága; sokan rejtélyes, babonás művésznek tartották.

Rendkívüli műveltséggel rendelkezett, hét nyelven beszélt.

Si Huang-ti, Kína első császára Kr.e. 221-ben 6000 km hosszú és 6 méter magas falat építtetett, védekezésül a barbár betörések ellen.

Vitéz László a magyar vásári bábjáték jellegzetes hőse, figurája egy több száz éves európai hagyomány magyar változata.

Vitéz László hagyományának őrzője három generáció óta a Kemény-család, a legutóbbi évtizedekben Kemény Henrik. A család 25 Vitéz László-játékot állított bábszínpadra.

Vitéz László igazi vásári báb, furfangos, igazságosztó, sokkal többet engedhet meg magának, mint a hűs-vér hősök.

Kiegészítő kérdések:

Melyik történelmi korszak kerül elő mindhárom szövegben?
Milyen egyéb kapcsolódási pontokat fedeztek föl a szövegek között?

Megoldások:

A címadásnál minden értelmes megoldás elfogadható. A mondatok sorrendje, ha egységes hatást kelt a szöveg, elfogadható máshogyan is.

(Ország Lili rövid életrajza)

A festőművész, grafikus, bábtervező Ungváron született 1926-ban, eredeti neve Oesterreicher Livia volt. 12 évesen döntött jövőjéről és választott pályát, ekkor kezdett tudatosan rajzolni tanulni. Rendkívüli műveltséggel rendelkezett, hét nyelven beszélt. Az auschwitzi halálvonatról az utolsó pillanatban menekült meg. Orvos nagybátyjának miszticizmusa, okkultizmusa erős nyomot hagyott benne, ebből következett titokzossága; sokan rejtélyes, babonás művésznek tartották. Egyik legendás víziójában, 1956. október 23-án előre látta a forradalom megtorlását. A Magyar Képzőművészeti Főiskola elvégzése után került az Állami Bábszínházba, ahol díszletfestőként kezdett dolgozni. A műhely egyszerre jelentett neki stabilitást, menedéket és szellemi inspirációt, hiszen itt olyan művészek között talált otthonra, akik vele együtt szembe mentek a korabeli szocialista realizmus elvárásaival. Képeinek visszatérő motívumai az ősi, történelmi, zsidó múlt, tűnt korok, városok és kultúrák emlékei, töredékei, romjai, valamint azok a falak, amelyek a bezártságot, a magányt, a félelmet idézik. Legfontosabb képei 1973 és 1978 között készültek, a 48 táblaképből álló sorozatának címe Labirintus.¹

¹ Forrás: www.budapestbabszinhaz.hu;
Szakirodalom: S. Nagy Katalin: Ország Lili. Arthis Kiadó, Budapest, 1993.

(Vitéz László figurájának története)

Vitéz László a magyar vásári bábjáték jellegzetes hőse, figurája egy több száz éves európai hagyomány magyar változata. Alakja nemzetközi, több ország meséjében előfordul, csak másképp hívják (például Oroszországban Petruska, Angliában Punch, Franciaországban Guignol, Olaszországban Pulcinella, Ausztriában és Németországban Kaspar). Vitéz László igazi vásári báb, furfangos, igazságosztó, sokkal többet engedhet meg magának, mint a hús-vér hősök. A Vitéz László-történetek a jó és a rossz szimbolikus küzdelmét sajátos humorral mutatják be. A bábfigura ruhája és sapkája piros, emlékeztet a palacsintasütő, amellyel a gonosz, ronda és még rondább ördögöket püföli. Még a Halálból is bohócot csinál: „Én vagyok a Halál” – „A legnagyobb számár!” – válaszolja csúfondárosan.²

Vitéz László hagyományának őrzője három generáció óta a Kemény-család, a legutóbbi évtizedekben Kemény Henrik. A család 25 Vitéz László-játékot állított bábszínpadra. Kemény Henrik Vitéz Lászlója „Szervusztok, pajtikák” szavakkal kezdi az előadást – az egyéni köszönés a nagyszámú előadás és televíziós közvetítés után generációk számára idézi fel Vitéz László alakját és a bábjátékos Kemény Henrik nevét. Az államszocializmus évtizedei alatt Vitéz László figurája nem fért bele a korabeli kultúrpolitika „megtúrt” kategóriájába. Elpusztítani azonban nem sikerült a híres bábfigurát: Kemény Henrikék népligeti bódéjában hiába tartott házkutatást az Államvédelmi Hatóság, Vitéz Lászlót és az ördögöket nem találták meg. Azokat akkor egy ideje már Jakovits József lakásán rejtgették. A szemtelen, nagyszájú fajankó megint túljárt a hatalmasok eszén.³

(A fal motívuma)

A védelem és a határ, ugyanakkor a szétválasztás és a megosztás jelképe. A fal bekerít, elrejt, elválasztja a zárt világot a nyílt világtól. A fallal körülvett kert a titkok helye, amelyet a középkor a Szűzanyához társít. Ám ez a védelmező fal, amely olyan benyomást kelt, mintha mögötte szebb lenne az élet, arra is szolgál, hogy kivessen mindent, ami nem kívánatos.

Si Huang-ti, Kína első császára Kr.e. 221-ben 6000 km hosszú és 6 méter magas falat építtetett, védekezésül a barbár betörések ellen. Kína végtelenségének jelképe, a „Nagy Fal” minden védőfalak prototípusa. A limes, amelyet a rómaiak építettek, hogy megvédjék a területüket a barbárok ellen, a művelt világ végét testesítette meg, amelyen túl már csak barbárok élnek. A Heródes uralma alatt, a Kr. e. I. században építtetett templomból maradt nyugati fal, az úgynevezett „Siratófal”, az ima hagyományos helye, ahol a hívő zsidók siratják Jahve templomának pusztulását és a választott nép szétszóratását. A berlini fal, amelyet a „szégyen falának” hívtak attól a naptól kezdve, hogy felhúzták, átjárhatatlan határt kényszerített egy város keleti és nyugati része közé, a hidegháborút szimbolizálta, és a vasfüggönyt, mely két részre vágott egy földrészt, egy országot és egy népet. Lebontása a szabadság és a demokrácia győzelmének, a kommunizmus bukásának jelképévé vált.

A pszichológiában a biztonság, illetve a börtön és az elzártság jelképe.⁴

A kiegészítő kérdések megoldásai:

Mindhárom szövegben előkerül a kommunista diktatúrák időszaka (Ország Lili művészete szembement a szocialista realizmus elvárásaival; Vitéz László bábfiguráját üldözte az Államvédelmi Hatóság; a kommunista diktatúra egyik jelképe lett a berlini fal.)

Egyéb kapcsolódási pontok a szövegekben: Ország Lili művészetében fontos motívum a fal és a labirintus. A zsidó vallásban is fontos szerepet kap egy fal: a Siratófal; Ország Lili zsidó származású volt, művészetében jelentős helyet kapnak a zsidó múlt és a kultúra elemei. Mindhárom szövegben szerepet kap az elrejtés-elrejtőzés témája és a szembefordulás, bezárkózás is.

² Forrás: A SuliNova oktatási programcsonag 11/6-os füzet. Megtalálható a Magyaratanárok Egyesületének honlapján a Taneszközök címszó alatt (<https://magyartanarok.wordpress.com/>).

³ Forrás: Balogh Géza: A bábjáték Magyarországon, Vince Kiadó, 2010. 44. o.

⁴ Források: Bethsabée Blumel és Michel Guillemot: Szimbólumok Lexikona, Saxum Kiadó, 2009. Pál József és Újvári Edit: Szimbólumtár. Balassi Kiadó, 2001.

A három szöveg alternatív feldolgozási módja:

A diákokat osszuk háromfős csoportokra. Minden csoport kapja meg külön lapon mindhárom szöveget. A csoporttagok osszák föl egymás között, hogy ki melyiket olvassa el figyelmesen. Ha elolvasták a szövegeket, sorban mindenki mondja el a két csoporttársának, hogy miről és mit olvasott. Végül válaszolják meg közösen az előző feldolgozási mód kiegészítő kérdéseit.

A lépcsőházi feliratokról

Az előadást a Budapest Bábszínház Ország Lili Stúdiójában játsszák. A lépcsőházban, amelyen keresztül a nézők feljutnak ebbe a terembe, az előadás alkotói feliratokat és festmény-reprodukciókat helyeztek el. Ne felejtsetek el megnézni ezeket, mert hozzátartoznak az előadás összehatásához! A feliratok közül előzetesen kettővel foglalkozunk.

„Ország Lilinek volt egy sérült tanítványa, aki kizárólag a képzőművészet nyelvén kommunikált. Vitéz László barátja, Frici keveset beszél. Karaktere az idők során fokozatosan elnémul.”

- Miben különbözik és miben hasonlít a képzőművészet nyelvén történő kommunikáció a hétköznapi beszélt/írott nyelven való kommunikáláshoz képest?
- Van siket ismerősötök? Hogyan kommunikál a külvilággal? Ti hogyan kommunikáltok vele?
- Milyen többletjelentései lehetnek az elnémulásnak, a hallgatásnak vagy a csöndnek?

„Ország Lili és Pilinszky János költő között mély és szoros baráti kapcsolat volt. A festőnő temetésén Pilinszky mondta a búcsúztatót.”

- A Digitális Irodalmi Akadémián nézzetek utána, hogy ki volt Pilinszky János, melyek voltak életének és művészetének jelentősebb állomásai!
- Az előző feladatban már megismerkedtetek Ország Lili élettörténetének egy rövid összefoglalásával. Milyen közös pontok voltak Pilinszky János és Ország Lili életében? Mit gondoltok, mi mindenről beszélgethettek egymással?
- Válasszatok képaláírást Ország Lili valamelyik festményéhez Pilinszky János verssorai közül!

AZ ELŐADÁS MEGTEKINTÉSE ELŐTT ÉS UTÁN IS VÉGEZHETŐ FELADATOK

Feladat az intertextualitás és a jelbeszéd értelmezéséhez:

Kiosztjuk az alábbi szövegeket a diákoknak. (Mindenki megkapja az összes szöveget, vagy kettesével kapnak egy lapot az összes szöveggel.) A szövegeket külön lapokon egy tábla/kalapba is beletesszük. Egy önként jelentkező húz a kalapból, és elmutogatja a kapott idézet szövegét a többieknek, akiknek ki kell találniuk, hogy melyik idézetről van szó. A végén a legjobban sikerült megoldásokat (mutogatásokat) a szöveg felolvasásával együtt újra előadhatják.

<p>Láttam fekete bárkában fehér lelkek sorát. Mint faragott domborművek vonultak a csenden át.</p> <p>Hattyúk körüllebegtek, mint óriás pihék. S a képet kéken ölelte a tenger és az ég.</p> <p><i>(Weöres Sándor: Ország Lili)</i></p>	<p>Forr a világ bús tengere, ó magyar! Ádáz Erynnis lelke uralkodik, S a föld lakóit vérbe mártott Tőre dühös viadalra készti.</p> <p><i>(Berzsenyi Dániel: A magyarokhoz)</i></p>
<p>Ti néztek, én nézlek. Szemünk, pillás függőnye fent: Hol a színpad: kint-e vagy bent? Urak, asszonyságok. Keserves és boldog nevezetes dolgok, az világ kint haddal tele, de nem abba halunk bele.</p> <p><i>(Balázs Béla: A kékszakállú herceg vára, Prológus, részlet)</i></p>	<p>Ég a tűz, a fazék víznótát fütyül bogárkarika forog a lámpa körül. A táncuk karikás, mint a koszorú, meg is hal egy kis bogár: mégse szomorú.</p> <p><i>(Zelk Zoltán: Este jó, este jó, részlet)</i></p>
<p>E közzjátékban úgy áll a dolog, hogy én, Lavor Tamás, egy fal vagyok. Mégghozzá olyan az elképzelés, hogy van rajtam egy hasadék, vagy rés, melyen keresztül Pirusz és Tiszbe titokban súgdolódzott számos izbe’. E mész, e malter és e kő mutatja, hogy én vagyok a fal ábrázolatja; és itt a hasadék is, jobbra-balra, hol átsúghatnak a túlsó oldalra.</p> <p><i>(Shakespeare: Szentivánéji álom, részlet. Nádasdy Ádám ford.)</i></p>	<p>Elindula sírva az ő kicsi fia, Elindula sírva magos Déva várra, Háromszor kiáltá magos Déva várán: „Anyám, édes anyám! szólj bár egyet hozzám!” „Nem szólhatok, fiam, mert a kőfal szorít, Erős kövek közé vagyok bérakva itt.” Szíve meghasada s a föld is alatta, S az ő kicsi fia oda beléhulla.</p> <p><i>(Kőműves Kelemenné, székely népballada, részlet)</i></p>

A feladat lezárásához:

Összekapcsolhatók ezek a szövegrészletek az előadás témájával? Melyik igen, melyik nem, miért, hogyan?
A fal motívumának milyen jelentéseivel találkozunk az utolsó két szövegrészletben?

Állóképek

Egyesével vagy párosával fejezzenek ki a diákok egy-egy fogalmat állóképpel.

A fogalmak lehetnek: szorongás, sötétség, aggodás, megbotránkozás, öröm, gyermekkor, szerelem, magány, mementó

Érdeemes lefényképezni az állóképeket, és utólag megbeszélni, hogy melyik állókép mire tette a hangsúlyt, milyen eszközökkel fejezte ki a mondanivalóját.

Szerepjáték:

Vetítsük ki Ország Lili valamelyik képét az alábbiak közül az osztályteremben. Az önként jelentkező diákok húzzanak egyet az alábbi „szerepkártyák” közül. Egyesével játsszák el, hogy egy múzeumban megtekintik a kivetített képet, és (hangosan) reagálnak a műalkotásra a szerepük szerint!

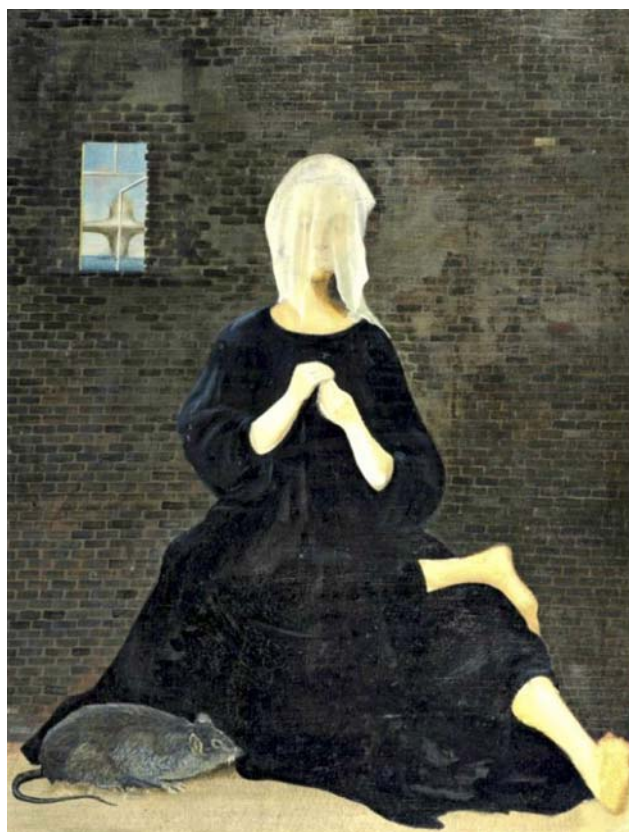
- ORSZÁG LILI EGYIK BARÁTJA
- EGY RIVÁLIS FESTŐMŰVÉSZ
- EGY AMERIKAI ÜZLETEMBER
- EGY TEREMŐR
- EGY TÍZÉVES GYEREK
- EGY APÁCA
- EGY POLITIKUS
- A KIÁLLÍTÁS KURÁTORA

ÖNARCKÉP (Kislány fal előtt), 1955

AKASZTOTT NŐ (Rózsaszín ruha), 1956

SZORONGÁS, 1955

VÁROS A KIRÁLYOK KORÁBÓL II, 1965

Feladat a bábok szerepének értelmezéséhez:

- Dohy Anna *A bábu lázadása*⁵ című szakdolgozatából való az alábbi három mondat. Az idézetek egyenkénti értelmezésével próbáljátok megválaszolni azt a kérdést, hogy milyen többletjelentései lehetnek – egy többségében színészek által előadott produkcióban – a bábok szerepeltetésének?
- „A báb képes kitégítani az emberi test fogalmi kereteit anélkül, hogy kilépne belőle, vagy akár szétfeszítené.” (12. o.)
- „A marionett esetében a legfontosabb a szabad akarat kérdése: a báb úgy mozog, cselekszik, reagál, mintha önálló személyiséggel bírna, miközben rejtett vagy látható zsinegek sokasága fűzi egy helyette gondolkodó, cselekvő és érző felettes személyhez.” (17. o.)
- „A színpadon életre kel, ezért a báb – mint kulturális jelenség, nem mint tárgy – lebeg az élet és az élettelenesség határán, folyton magában hordozva a kísérteties lehetőségét, hiszen élőként a halál, halottként az élet visszfényét láthatjuk meg benne.” (23. o.)

AZ ELŐADÁS MEGTEKINTÉSE UTÁN VÉGEZHETŐ FELADATOK

1. Előzetes ismereteitekhez képest milyennek találtátok Vitéz László figuráját az előadásban? Milyen volt a külseje, a ruhája, a „kiegészítője”? Milyen élethelyzetben találkoztunk vele? Vajon miért ő mondta el a sötétségről szóló monológot?

⁵ Dohy Anna: *A bábu lázadása*, Szakdolgozat, Magyar Képzőművészeti Egyetem, Képzőművészet-elmélet Tanszék, Budapest, 2016. A dolgozat letölthető a Magyartanárok Egyesületének honlapjáról: https://magyartanarok.files.wordpress.com/2017/02/dohya_ba_szakdolg_2016.pdf.

⁶ Az előadásról készült fényképek forrása a Budapest Bábszínház honlapja: www.budapestbabszinhaz.hu.

2. Kik láthatóak az alábbi képen? Melyiküknek mi a szerepe az előadásban? Milyen kapcsolat fúzi össze őket? Hogyan értelmezték az alakok elhelyezkedését? Ki és miért van előtérben, ki és miért van háttérben illetve a fal mögött?

3. Hasonlítsátok össze Ország Lili Memento című festményét és az előadás alább látható jelenetének egy fényképét! Melyek a hasonlóságok, melyek a legfontosabb különbségek? Mit fejeznek ki az előadás jelenetében látható egyenruhák? Mi a különbség a kék és a zöld szín között? Mi a különbség a kétféle zöld jelentése között? Hogyan értelmezhető a „memento” kifejezés az egyik illetve a másik látvánnyal kapcsolatban?

